

ÚS SR POTVRDIL PROTIÚSTAVNOSŤ MORATÓRIA

50-dňové moratórium na predvolebné prieskumy obmedzovalo slobodu slova a právo na informácie

MEMO 98 víta ochranu slobody slova a prístupu k informáciám

50-dňové moratórium na prieskumy, ktoré v minulom volebnom období (28.10.2019) schválili poslanci Smeru, SNS a ĽSNS, je v rozpore s [Ústavou SR](#) aj [Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd](#). Poslanecká novela, ktorú sme okamžite kritizovali ako návrat cenzúry ([stanovisko](#) z 31.10.2019) sa v decembri 2019 dostala na Ústavný súd SR (ÚS SR) kam sa prezidentka Zuzana Čaputová [obrátila](#) po opätovnom schválení zákona v NR SR. Ústavný súd najskôr [pozastavil](#) účinnosť sporného ustanovenia, návrh prezidentky prijal na ďalšie konanie a 26. mája 2021 [rozhodol](#), že 50-dňové moratórium na zverejňovanie prieskumov je protiústavné.

Podľa nálezu ÚS SR nie je novela zákona o volebnej kampani č. 181/2014 Z.z. (jeho §17) v súlade s 3 článkami Ústavy SR (predovšetkým sloboda prejavu a právo na informácie) a s čl.10 (sloboda prejavu). Na základe tohto nálezu sa znenie §17 [zákona](#) vracia (obnovuje sa jeho platnosť a účinnosť) do pôvodnej podoby:

"V čase 14 dní pred dňom konania volieb a v deň konania volieb až do skončenia hlasovania je zakázané zverejňovať výsledky volebných prieskumov".

Volebný zákon z roku 2014 (ministrom vnútra bol Robert Kaliňák zo SMERU-SD) zaviedol takúto dĺžku, keď napriek protestom zo strany expertov a odborníkov výrazne predĺžil trvanie moratória na volebné prieskumy z pôvodného dňa volieb na 14 dní (v Európe iba Čierna Hora a Taliansko mali moratórium dlhšie ako 7 dní). Autori ostatnej novely však opäť nebrali do úvahy odborné postoje a lehotu trvania moratória natiahli na neuveriteľných 50 dní. Toto hlasovanie posunulo **Slovensko mimo európsky hodnotový rámec**, a to práve v deň, kedy sme oslavovali 101.výročie demokratických ideálov predvojnového Československa a v predvečer 30.výročia Novembra 1989.

Navyše stalo sa tak v období nárastu významu internetu a sociálnych sietí, keď pôvodné poslanie moratória prestáva dávať zmysel - no poslanci namiesto reflektovania novej informačnej reality zvolili návrat cenzúry. A pristúpili k nemu nie z dôvodu nevyhnutnosti systémovej zmeny či zlepšenia volebného procesu, a navyše napriek zaužívaným medzinárodným zvyklostiam (viď článok čl. II.2. "manuálu" takýchto dobrých zvyklostí [Code of Good Practice in Electoral Matters](#)) 4 mesiace pred voľbami, ale pre vlastný politický prospech.

Hoci MEMO 98 víta tento krok, ktorý ide v logike medzinárodných volebných štandardov, je jasné, že aj súčasné platné dva týždne su stále neadekvátnym obmedzením volebného procesu. Aj preto v tomto období rozbiehame v spolupráci s medzinárodnou volebnou pozorovateľskou organizáciou [EPDE](#) (European Platform for Democratic Elections) a partnermi v 6 krajinách EÚ projekt "*Európski voliči - spoločne za integritu volieb*", ktorého cieľom je posilniť postavenie občanov pri zlepšovaní demokratických volebných procesov, chrániť integritu týchto procesov a otvoriť diskusiu o zmenách slovenskej volebnej legislatívy.